

Pengene, siden 1914. Jeg tror, man maa sige, at snarere det modsatte har været Tilfældet. Men saa er det klart, at naar man alligevel forhøjer Landets Seddelcirkulation, dets Seddelmasse, saa maa til Gængæld enhver Vareenhed tage saa og saa mange flere Penge paa sin Kappe, og man kommer da ganske automatisk til den Pristigning, vi alle nu lider under. Det er ingenlunde saaledes, at det er de direkte Omkostningsforøgelser i Produktionen som Følge af de stigende Priser, der præger Forholdet. Nej, det er ikke den enkete Forbruger af den paagældende Vare, det er alle Borgere, der rammes uden Hensyn; thi for os alle stiger Niveaueu automatisk og sikkert hver eneste Gang, Penge mængden stiger. Naar man ser hen til, at Seddelmængden er steget fra 1914 til nu fra 150 til 540 Mill. Kr., vil man forstaa Betydningen af dette Forhold. Selvfølgelig, det skal jeg indrømme, er der ogsaa andre Aarsager end Lønstigningerne, navnlig Valutaen. Men jeg tror, Lønstigningerne snart er de vigtigste, og jeg tror ikke, det bliver godt, inden der bliver sagt Stop paa dette Omraade — hvis man da ikke kan forøge Vareproduktionen. Det er ikke uden Grund, at Lloyd George i disse Dage, idet han risikerer saa mangt og meget for sit Land, har stillet det som et ubetinget Krav overfor Grubearbejderne, at vil de have deres Lønning forøget, saa maa de ogsaa garantere en Forøgelse af Produktionen.

Jeg vil ogsaa gerne dvæle med et Par Ord ved de fra socialdemokratisk Side fremførte Reformkrav, hvor nu Nationaliseringen og Socialiseringen staar forrest. Nationalisering tænker jeg, man kan af færdige med en Henvisning til, at den er identisk med Statsdrift. Socialisering, hvor Andel i Ledelse og Udbytte gives til Arbejderne, vil derimod være et Problem, som jeg ikke tror, vi kommer udenom at diskutere hertil Lands Andel i Ledelsen maa afvises, forsaavidt denne Andel i Ledelsen gaar op i de højere Felter for vedkommende Virksomhed. Men jeg tror, at vi i det danske Tillidsmandssystem har en Basis at bygge videre paa for visse Reformveje paa dette Omraade. Jeg er derimod ganske uenig med den ærede socialdemokratiske Ordfører (L. Rasmussen), naar han forleden krævede, at Arbejderne absolut maatte være medbestemmende for vedkommende Varers Pris. Jeg tror, at det for Forbrugerne vilde blive en særdeles dyr Spas, hvis Arbejderne skulde være med til at bestemme denne Pris. Jeg tror, at Driftsherrer og Arbejdere vilde finde hinanden for let i at

negligere de Krav til Økonomien, som nu i Virkeligheden er de afgørende for Avancen og for Rentabiliteten af en Bedrift.

Men medens Udbyttedelingen er et Punkt, der i langt højere Grad interesserer Industrien, vil jeg gerne have Lov til for mit Vedkommende at bemærke, at jeg tror, at Præmiesystemet og alt sligt er den Vej, man skal frem ad. Jeg tror i det hele taget, at Tiden er inde til en mere social Aand i den danske Industri, baade kommende fra den ene og fra den anden Side, men denne sociale Aand rigtignok ikke taget i Ordets gængse Betydning; thi der er vel snart alt for meget af det, der kaldes socialt, som i Virkeligheden er det modsatte, nemlig klassepræget, altsaa snarere antisocialt i allerhøjeste Grad. Jeg tror navnlig paa dette, og jeg haaber paa et godt Resultat af en saadan social Aand. Jeg tror derpaa, navnlig hvis Lederne af Virksomhederne nu snart kan faa lidt mere Fritid, efter at Arbejderne igennem 8 Timers Arbejdsdagen har faaet det i saa stort et Omfang. Men overalt maa det være Frivillighedens og Selvstyrets Principper, der ligger til Grund, saaledes som disse Principper er lagte til Grund i selve Grundloven for de danske Arbejderforhold. Septemberforliget af 1899, saaledes som det har været levende og ledende lige siden helt op til vore Erhvervs Selvstyre under Krigen, med de Resultater, der er flydt heraf, og som baade paa det sociale og erhvervs mæssige Omraade har været saa store, at vort Land med Stolthed kan se tilbage derpaa. Jeg vil endvidere nævne Foranstaltninger som Indførelse af Interessekontorer, Pensionsforsikringen o. s. v. som betegnende den Vej, man bør gaa, og jeg vil lægge et godt Ord ind for, at selve Forsikringstanken bliver det bærende, den egentlige Grundvold i vor Socialpolitik.

Der er jo overhovedet ingen Mangel paa Taler af social Karakter her i Landet; men det forekommer mig, at de sociale Foranstaltninger er noget færre i Antal. Saaledes i Boligsagen, hvor vi i dette høje Ting har hørt mange Taler og varme Indlæg for Havebyer, egne Hjem o. s. v. Det forekommer mig imidlertid, at man i andre Lande, store kapitalistiske trustagtige Lande som Amerika eller England, er langt videre i denne Henseende, fordi man der har taget Teknikken med i Brug. Det kan jo ikke nytte, at man vil det bedste paa disse Omraader, naar man ikke samtidig er i Stand til at anvise billige Grunde. Og i Omegnen af en By som København er vel snart